

«NAŠ GLAS» izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokojence

L. A.:

V lastni zadevi

Usodni § 76 sedanjega uradniškega zakona je s svojo drakonsko odločbo prepovedal in sploh onemogočil sleherno sodelovanje državnih nameščenecv raznih strok in uslužbenkih vrst, hkrati pa močno zavrl vse organizacijsko delo v posameznih strokovnih združenjih. Ta predpis je povzročil tudi, da se je morala raziti Zveza državnih nameščenecv in upokojencev v Ljubljani in da je prenehal delovati tudi Glavni savez drž. nameštenika v Beogradu. Sicer smo svojčas — in prepogostoma žal res opravičeno — kritizirali poslovanje Zveze in trpko grajali nedelavnost in pomanjkanje iniciativnosti Glavnega saveza, danes ko teh dveh osrednjih organizacij ni več, spoznamo šele vso njihovo važnost in pomembnost. Saj nimamo prav nikogar več, ki bi bil zakonito opravičen in dejansko pooblaščen nastopati v imenu vseh strok in kategorij drž. uslužbenstva in zastopati njegove interese.

Razpadu vrhovnih osrednjih organizacij je nujno sledila omrtvitev delavnosti v posameznih strokovnih društvih, kolikor jih je po letu 1931. sploh moglo še ostati. Večina, zlasti manjših, na maloštevilne pripadnike nekaterih upravnih panog ali pa na posamezne pokrajine omejenih strokovnih organizacij, je morala zaradi omenjenih določb uradniškega zakona prenehati z delovanjem. Cele stroke so izgubile svoje organizacije, tako da so že peto leto brez vsakega strokovnega zastopstva. Pokrajinska društva so se po ukazu policijskih oblastev morala raziti, za ustanovitev osrednjih organizacij pa v Beogradu med pripadniki dotičnih strok ni bilo niti pravega zanimanja (in ga ponekod še danes ni) ali pa preosnovanje oz. nova ustanovitev organizacij ni bila dovoljena. Prestanek organizacij je povzročil, da so cele stroke zapadle v apatijo in popolno nebržnost. Stika ni niti med pripadniki dotične stroke, med posameznimi strokovnimi društvi različnih strok pa še manj. Samo od časa do časa so se po potrebi in s tiho izraženo odobritvijo oblastev (kot n. pr. ob skupščinskih volitvah) ustanavljali nekakičasni meddruštveni strokovni odbori kot zastopstvo vseh državnih uslužbenecv in upokojencev v Sloveniji.

To razsulo v organizacijskem življenju našega drž. nameščenstva se je kmalu pokazalo v strokovnem tisku. Prenehali so izhajati drug za drugim razni društveni listi: »Poštni glasnik«, »Jugosl. železničar«, »Poštar«, prej je pa že ugasnil mariborski »Upokojenec«. Ohranil se je in vztrajal v vsi svoji življenjski moči edino še »Učiteljski tovariš«, ki je danes že v 76. letu in je najstarejši slovenski list sploh. Kot edini skupni list vseh slovenskih drž. uslužbenecv je pa ostal »Naš Glas«, ki izhaja že 18. leto, kot glasilo aktivnih in upokojenih drž. nameščenecv vseh strok in kategorij na ozemlju naše banovine.

Brez gnotne pomoči in aktivnega sodelovanja organizacij, brez bogatih podpor in subvencij se »Naš Glas« bori že polnih 17 let za naše skupne pravice in brani naš stan do skrajnih možnosti.

Nikjer drugod ne morejo državni uslužbenici neglede na stroko in panogo res tako svobodno in neovirano izraziti svojega mnenja, tako naravnost in brez ovinkov zahtevati to, kar nam po vseh zakonih gre. In če je prej, dokler je obstajala še Zveza drž. nameščenecv in upokojencev, vršil svojo nalogo vestno in neutrudno, jo zdaj, ko predstavlja tako rekoč edino vez med drž. uslužbenstvom raznih vrst, opravlja z nezmanjšano vnemo.

Kdor bo kdaj pregledoval stare letnike našega lista, bo v njih našel živo kroniko in pravo zgodovino drž. uslužbenstva naše banovine od prvih početkov naše države. Mogel bo iz njih preceniti vso težo razmer, ki so tlačile in morile naš stan, mogel bo pa tudi pravično presoditi vse silne in neprestane napore za olajšanje bremen in odstranitev zaprek. Ne bodo mu ostale neznane neskončne borbe za izboljšanje našega gnotnega položaja, prizadevanja za pravično izvajanje zakonov in za družabni in moralni dvig vsega stanu. Spoznal bo tudi, koliko je list komistil celoti in posameznikom s svojimi strokovnimi nasveti, navodili in tolmačenji.

O važnosti skupnega stanovskega glasila bi bilo res odveč govoriti. Tega se zaveda vsak stan in skuša ravno s tiskano besedo sodelovati pri ustvarjanju javnega mnenja, vplivati na mišljenje drugih stanov in soodločevati pri oblikovanju družabnega sožitja. Mar naj državno uslužbenstvo kot najinteligentnejši sloj prebivalstva edino ostane brez osrednjega svojega lista? Samo še ta možnost izražati svoje mnenje, tožbe in težnje (žal, mnogokrat le okrnjene), nam je ostala. Če se odrečemo še ti možnosti, bi ostali res nemi in mrtvi, zapisani gotovemu propadu. Saj vemo, da je zapisano: Kdor trka, temu se bo odprlo, kdor prosi, se mu bo dalo... Mi moramo neprestano trkati, trkati na vest javnosti in opozarjati odločujoče, da je naš obstoj v skrajni nevarnosti, da nam preti pogin, če ne pride pomoč še o pravem času. Mi moramo glasno in odločno zastopati svoje interese, ki so tudi interesi celote, moramo brez prenehanja kazati na svoje težave in potrebe, saj »kdor molči, se zdi da pritrjuje...« In še eno si moramo zapomniti, da »kjer ni tožnika ni sodnika«.

Korist lastnega skupnega, neodvisnega in svobodnega lista se ne kaže vsak dan in ob vsaki priliki, je pa navzlic temu očitna vsakomur, kdor ima odprte oči. In tisti dan, ko ga več imeli ne bomo, bomo šele prav spoznali ves obseg izgube. Do tega pa ne sme priti — in če bo količkar razumevanja v nas, tudi ne bo. Že zaradi lastne koristi ne. Če zdaj pustimo, da edino naše glasilo propade, si ga ne bi mogli zlepa spet ustanoviti. Razdreti je sleherno delo lahko, zgraditi ga pa teže. Prepričani smo, da se bodo ob misli, s kolikim trudom, dolgoletnim pridnim podrobnim delom in smotrno vztrajnostjo se je posrečilo ustanoviti in izgraditi list, kot je »Naš Glas«, vsi njegovi prijatelji še tesneje strnili, da ga obvarujejo propasti.

Prepričani smo, da ga tudi zadnja znižanja prejemkov ne bodo mogla ubiti. Prav ob ti priliki so se pokazali posamezni vzgledni primeri, ki so vredni, da jih javno zabeležimo. Poznamo svetel primer požrtvovalnega služitelja, ki je (naročnik na list od početka) ostal zvest, medtem ko so ga drugi naročniki, uradniki visokih skupin, odpovedali »zaradi znižanja prejemkov«. Prav med nižjimi in srednjimi kategorijami drž. nameščenstva je največ naših naročnikov — in najzvestejši so. Če bi imeli kaj dosti takih prijateljev, kot je tisti agilni tovariš, ki je v vsakem kraju, kjer je služboval, podvojil, tudi potrojil število naročnikov, bi mogli zreti s še večjim zaupanjem v megleno bodočnost. Upamo, da jih bo med našimi prijatelji še nekaj, ki bodo z osebno agitacijo med tovariši pomagali širiti list in mu ohranili omahljivce, da nam s tem pomagajo preko stiske teh zmedenih dni, dokler se razmere ne izboljšajo. Da se to zgodi — in sicer v doledni bodočnosti — verujemo vsi.

Vračunanje pripravniške službe za pokojnino

O razumevanju § 113, 4. odst. in točke 2. § 116 v zvezi s § 370 u. z.

Po vprašanju priznavanja pripravniške službe, odslužene po zakonih, ki so veljali pred 1. septembrom 1923, za pokojnino, je državni svet na svoji splošni seji od 21. in 22. junija 1935, pod št. 19.077 sprejel odločbo, ki jo na koncu navajamo. Utemeljel jo je takole:

»Sporno vprašanje je, da-li se in kako se po uradniškem zakonu iz leta 1931. priznava za pokojnino pripravniška služba (vežbeniška, služba perodnih prislušnikov s podporo ali brez nje), odslužena pred uradniškim zakonom iz leta 1923.

Da bi se o tem vprašanju mogla izdati pravilna odločba, je predvsem treba videti, kakšen je pravni značaj in učinek imela pripravniška služba pred 1. IX. 1923 na raznih pravnih področjih naše države, kjer je taka služba po zakonu obstojala. Pri tem je treba obdržati zmerom pred očmi, da gre za pripravniško službo, ki jo je moral odslužiti pred postavitvijo na uradniško mesto tak pripravnik (vežbenik, avskultant itd.), ki je za tako mesto imel potrebno šolsko kvalifikacijo že ob času pripravniške službe.

Na ozemlju Srbije in Črne Gore ni bilo pripravniške službe, ki bi ustrezala pripravniški službi po današnjem urad. zakonu. Obstojala je praktikantska služba, ki se po § 72 zakona o civ. uradnikih iz leta 1864. ni priznava za pokojnino. Prav tako se taka služba ni priznava za pokojnino niti po zakonu o civ. uradnikih iz leta 1914. v Črni Gori, ker se je po tem kakor po onem zakonu priznava samo ukazna služba za pokojnino.

Na ozemlju izven Srbije in Črne Gore je bila priprav. služba urejena s posebnimi regionalnimi predpisi, ki so bili v bistvu enaki. Vsem je bil skupen isti pojem o značaju priprav. službe, namreč da se morejo v to službo praviloma sprejeti samo tisti reflektanti, ki imajo predpisano kvalifikacijo za posamezne stroke, in da se priprav. služba računa kot učinkovita za pokojnino, kadar ji neposredno sledi postavitvev na sistemizirano uradniško mesto. Pred uradniško službo kot tako je bila vselej priprav. služba, enako kot to predpisuje današnji uradniški zakon, nosilci te službe so se pa imenovali po stroki, po kateri so služili. Ti nazivi so bili različni po zgodovinski izgradnji in navadnih posameznih pokrajin (vežbeniki, poskusniki, praktikanti, prislušniki, supleni, elevi itd.), predstavljali so pa vselej samo eno, po smislu in učinku isto pripravniško službo.

Kar se tiče računanja za pokojnino, so glede tega za razna področja veljale pozitivne določbe. Tako pravi za Bosno in Hercegovino § 5 zak. o pokojnini od 12. XI. 1885: »Za uračunljivo službovanje se šteje: ... 2) službovanje v začasni namestitvi, nadalje službovanje zapriseženih vežbenikov (v avtentičnem nemškem besedilu: »praktikantov«), če mu neposredno sledi definitivna namestitvev«.

V Hrvatski in Slavoniji so pripravniki (vežbeniki, prislušniki, avskultanti), po 1. odst. § 9 zak. od 20. X. 1894, državni uradniki, ki se postavljajo »s pripomočjo ali brez nje.« Paragraf 12 zak. od 5. VIII. 1914 o opskrbi zemaljskih namještenika v kraljevini Hrvatski in Slavoniji pravi »Službeno dobo, odsluženo v začasnem svojstvu (kar je po § 4 tudi vežbenik) neposredno pred namestitvijo v definitivnem svojstvu, je treba vračunati.« Odst. 4 istega § 12 pa predpisuje: »Doba, odslužena v svojstvu vežbenika brez uživanja letne pripomoči, se more vračunati samo tedaj,

če je neposredno pred namestitvijo v tem svojstvu ali neposredno za njo sledila namestitvev v taki službi, ki je bila zvezana s prejemanjem vračunljivih prejemkov.«

Za Vojvodino je veljal identičen predpis in to v § 13 zakonskega člena o oskrbi drž. nameščenecv, njihovih vdov in sirot.

Avstrijski zakoni, ki so veljali v Dalmaciji in Sloveniji se v istem smislu na raznih krajih in v raznih dobah bavijo s priprav. službo. Tako § 13 urad. zakona iz leta 1873. pravi: »Elevom, aspirantom, praktikantom in avskultantom se brez uvrstitve v uradniški zakon prizna značaj drž. uradnika.« Zapriseči se morejo le-ti po enoletni poskusni praksi, ki se jim računa za pokojnino. Pri vstopu v službo polagajo svečano zaobljubo. Služba pravnega praktikanta pri sodišču se po § 3 zak. od 10. IX. 1885, drž. zak. št. 136, računa za pokojnino, če ji sledi neposredni prehod na stalno mesto. Tudi takó imenovana sodna praksa odvetniških pripravnikov in notarskih kandidatov, ki je bila priprava za svobodno profesijo, se je po §§ 15 in 17 zak. o organiz. sodišč, priznava v najvišji izmeri polovice leta v pripravniško službo s pravico do pokojnine, če se je pretvorila v avskultantsko službo in je izza te neposredno sledilo imenovanje na sistemizirano sodniško mesto.

Čl. II uradn. pragmatike od 25. februarja 1914, drž. zak. št. 15, načelno določa, da so praktikanti, kolikor ta zakon zanje nima posebnih določb, podvrženi predpisom za državne uradnike. Praktikantom se v § 37 določa tudi čin po času službe, ki se računa za dobivanje pripomoči (adjutuma) in za napredovanje na višji adjutum. V § 61 se začasnim (provizornim) uslužbenecem, katerim je sicer mogoče vsak trenutek službo odpovedati, priznava pravica do vračunanja začasne službe v pokojnino, če je taki službi neposredno sledila postavitvev na redno uradniško mesto. Samó tako imenovani volonterji, ki se od onih razlikujejo v tem, da nimajo šolske izobrazbe za to vrsto službe v katero se sprejemajo, in se tudi ne postavljajo z namenom, da dejansko postanejo aktivni uradniki, se ne tretirajo kot pripravniki v smislu spredaj navedenih predpisov. Le-ti prejemajo tudi plačo po posebnih predpisih, ne pa po tistih za civ. uradnike. V ostalem pa spadajo pod zakon o zavarovanju delavcev.

Iz prednjih podatkov izhaja nedvoumno, da je, po predpisih pred uradniškim zakonom iz leta 1923. na pravnih področjih izven Srbije in Črne Gore obstojala pripravniška služba kot državna služba sui generis, in da se je ista bodisi, da je bila spojena s plačo (pripomočjo), bodisi brez nje, računala za pokojnino.

Unificirani uradniški zakon iz leta 1923 je to ustanovo sprejel in o nji je govora v določbah o priprav. službi. Uradniški zakon iz leta 1931. je sprejel ista načela v predpisih o pripravnikih in o pripravniški službi. Tudi 4. odst. § 113 u. z. iz leta 1931., ki postavlja načela o vračunanju pripravniške službe, določa, da se ta služba računa kot aktivna državna služba, če pripravnik neposredno dobi službo, ki se po 1. odst. tega paragrafa priznava. § 116 pa priznava pod 2. točko za določitev odmere količine pokojnine v dejanskem trajanju čas priprav. službe pod pogojem iz 4. odst. § 113. Po predpisu I. odst. § 270 u. z. je pa taka služba vračunljiva tudi po tem zakonu, tudi če je bila odslužena pred uradniškim zakonom iz le-

ta 1923., ker je v navedenem predpisu I. odst. § 270 u. z. izrečno predvideno: da se bo tistim drž. civ. uslužbencem, ki so to bili že pred 1. septembrom 1923, pa bodo upokojeni po uveljavljenju tega zakona, in ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do osebnih pokojnin, določene v § 113, računala od časa, odsluženega pred 1. septembrom 1923, za odmero količine pokojnine, razen časa iz § 116. Torej tudi čas prejšnje pripravniške službe, kateri čas se po 3. odst. § 116 v zvezi s 4. odst. § 113 u. z. priznava za pokojnino. To nujno vede do sklepa, da je služba vežbenikov, pripravnikov itd., katero priznavajo za pokojnino stari predpisi, identična s pripravniško službo po uradn. zakonu iz leta 1931. in da se kot taka v smislu 4. odst. § 113 in 2. točki § 116 v zvezi s 1. odst. § 270 istega zakona mora priznati za pokojnino. Zato zakonodajalec ni niti čutil potrebe, da bi v uradniškem zakonu iz leta 1931. bodisi v splošnem delu, bodisi v prehodnih odredbah imenoma navajal raznovrstne pripravniške službe iz pred uradniškega zakona iz l. 1923., kot službe, ki se priznavajo za pokojnino, ker je taka služba že objeta v 4. odst. § 113 u. z. v zvezi s § 248 istega zakona. Vse te, razume se, je ustrezajo pogojem iz 4. odst. § 113 u. z., spadajo pod splošni pojem in sankcijo tega paragrafa, ki ne dela razlike med pripravniško službo pred letom 1931. in po njem, kakor je ne dela niti med onimi starimi in novimi službami in uslužbenci, katerim v svojih temeljnih določbah priznava pokojnino za čas, odslužen pred letom 1931. Če ne bi bilo

tako, bi določba 4. odst. § 113 in toč. 2 § 116 ostala iluzorna vse do aprila 1941, ker bi se šele od tedaj mogla računati pripravniška služba po ti določbi, če ista priznava za pokojnino samo po 1. aprilu 1931 v pripravniškem svojstvu odsluženo službo. Nasprotno trditvi, da uradniški zakon iz leta 1931. v nobeni svoji določbi ne poudarja, da se vežbeniška služba more priznati, stoji ugotovitev, da se nikjer tudi ne navaja, da se taka služba ne more priznati. V § 119 je navedeno v 6 točkah, kaj se ne priznava za pokojnino, pripravniške službe pa v tem naštevanju ni.

Po vsem navedenem se prejšnja pripravniška služba raznih nazivov mora po uradn. zakonu iz leta 1931. priznati za pokojnino, in to tista s plačo (pripomočjo), kakor tudi tista brez nje.

Iz teh razlogov, je državni svet na splošni seji, na podlagi čl. 4 zak. o drž. svetu in uprav. sodiščih in § 12 zak. o posl. redu, izdal to-le

odločbo:

o razumevanju 4. odst. § 113 in 2 točke § 116 v zvezi s § 270 uradn. zakona iz leta 1931:

»Pripravniška služba vseh vrst in nazivov, s plačo (pripomočjo, adjutantom) ali brez nje, ki se je priznavala za pokojnino po predpisih, veljavnih pred uradn. zakonom iz leta 1923., je objeta v določbah 4. odst. § 113 in 2. točke § 116 v zvezi s § 270 u. z. iz leta 1931., ter se po teh določbah kot aktivna državna služba računa v rok za pridobitev pravice do pokojnine in za odmero količine pokojnine po dejanskem trajanju.«

Nabavne in prevzemne komisije

I. Po zakonu o drž. računovodstvu iz leta 1910.

(Dalje.)

Kolavdacijska komisija pregleda vpricho nadzornega inženjerja in podjetnika oz. dobavitelja ali upravitelja režijskih del, izvršitev dela oz. dobavo primerjajoč vrste, mere, količine in kakovost izvršenih del na objektu s tehničnimi, računskimi in ostalimi pogodbenimi dokumenti. Svoje opazke, pripombe in mnenje s predlogom izroči kolavdacijski komisiji obenem s kolavdacijskim zapisnikom oblastvu, ki jo je odredilo.

Kako se sestavlja kolavdacijski zapisnik, določa in predpisuje pravilnik

o kolavdaciji in superkolavdaciji stavbnih del gradbenega ministrstva.

Oblastvo, ki je odredilo kolavdacijsko komisijo, določi po prejemu kolavdacijskega elaborata njegovo revizijo. Če ugotovi revizija, da je delo kolavdacijske komisije popolno in zadostno, izda pristojno oblastvo odločbo o prevzemu dela in izroči izvirni kolavdacijski zapisnik s končnim obračunom in rešitvijo o odobritvi dela kolavdacijske komisije pristojni finančni ustanovi, kjer je bil kredit otvoren, da se le-ta likvidira. Kadar se delo

ku, dobavitelju ali upravitelju režijske prevzame, se odkáže stvar pristojni stavbni ustanovi z nalogom podjetniških del, da odpravi nedostatke, ugotovljene po kolavdacijski komisiji.

Če je določen s pogodbo ali v pogojih rok za jamčenje, prevzame izvršena dela definitivno superkolavdacijska komisija, ki jo odredi oblastvo, ki je določilo kolavdacijsko komisijo. Superkolavdacijska komisija se odreja na isti način in z istim številom članov, kakor kolavdacijska komisija. — Superkolavdacijska komisija pregleda vpricho nadzornega inženjerja in podjetnika ali dobavitelja in upravitelja režijskih del izvršeni objekt in sporoči s superkolavdacijskim zapisnikom svoje opazke, pripombe in mnenje obenem s predlogom onemu oblastvu

ki jo je odredilo. V zapisniku je poleg drugega navesti ali naj se kavicija vrne oz. upravitelj režijskih del razreši vsake nadaljnje odgovornosti oz. da-li se kavicija pridruži kot jamstvo za izvršitev popravil na zgradbi in upravitelj režijskih del ne razreši odgovornosti. V tem primeru se po odobritvi pristojnega oblastva določi druga superkolavdacijska komisija.

Če pa odkloni podjetnik, dobavitelj ali upravitelj režijskih del, da bi postopal po pripombah superkolavdacijske komisije, ali jih ne izvrši v določenem roku, se ista izvrši na račun kavicije oz. ob stroških upravitelja režijskih del in sicer po drugem podjetniku ali v režijski oblasti, ki upravlja objekt ali nabavo.

(Dalje prih.)

Jos. Purkhardt, Maribor:

Mariborski upokojenci

V Mariboru in bližnji okolici je okrog 3000 drž. upokojencev in upokojenk, ki s svojimi družinskimi člani tvorijo približno četrtino prebivalstva. Marsikdo od teh je še kot upokojenec deloval med podeželskim prebivalstvom in hotel tam ostati. Toda razni vzroki so ga slednjič le spravili v mesto, da bi tukaj mirno prebil večer svojega življenja in bil deležen mestnih udobnosti, po katerih je mnogokateri zaman hrepenel vse aktivno službovanje. Pa tudi tukaj v mestu nimaju miru, kajti gospodarska kriza in druge neprilike jih zasledujejo ter jim ogrožajo obstanek. Zmage pa posamezniki pogostoma ne morejo izvojevati, ali pa tudi niso zmožni braniti se.

Zato se je pred tremi leti v Mariboru ustanovilo Društvo drž. upokojencev in upokojenk, ki skupno sodeluje z bratskimi organizacijami v državi za skupne interese vseh upokojencev. — Več posla pa ima društvo z osebnimi zadevami posameznih članov (informacije, urgence, prošnje, pritožbe i. dr.).

Spomladi 1935 so se izpremenila pravila, ter so se v območje društva pritegnili tudi samoupravni upokojenci. Nadalje se je ustanovil posmrtniški sklad. Prispevek znaša za vsak smrtni primer samo 1 Din, a posmrtnina znaša toliko dinarjev, kolikor članov šteje posmrtniški sklad na dan smrti dotičnega člana. K posmrtniškiemu skladu lahko pod istimi pogoji pristopi tudi upokojenčeva žena, oz. upo-

kojenkin mož. Denar je varno naložen v podružnici banovinske hranilnice v Mariboru. Poslovati je začel ta sklad meseca maja, danes šteje 470 članov. Do sedaj se je izplačala odpadajoča svota za 12 primerov.

Posamezni društveni funkcionarji delajo brezplačno. Tako prihranjena svota se porablja v dobrodelne namene, zlasti za pisanke in božičnice bednejšim članom. V to svrhu se je letos razdelilo 5580 Din. — Društvo torej ne nudi svojim članom samo moralne, temveč po možnosti tudi gnotno pomoč. V isto svrhu je tudi doseglo pri zdravnikih, zobozdravnikih, v kopalnišči, gledališču itd. razne ugodnosti in popuste za svoje člane.

Zadnje redukcije pokojnin so seveda bridko zadele tudi naše člane - upokojence, ter ima društveni odbor v ti zadevi dosti posla s pojasnili, prošnjami in pritožbami. Marsikateri upokojenec z majhno pokojnino si že poprej, pred oktobrom 1935 ni mogel privoščiti prav nobenega razvedrila in zabave, zdaj pa še manj.

Da bi pa tudi ti reveži bili deležni duševne hrane vsaj enkrat v letu, je priredilo društvo svojim članom in njihovim družinam dne 18. decembra v Gambrovi dvorani božičnico brez vstopnine, pri kateri je sodelovala mariborska mestna godba, pevski zbor »Dvanajstovica« in planinski pesnik g. Zorzut. Na ti dobro obiskani prireditvi je bilo 22 bednejših članov in čla-

Francis Carco:

Goncourtjeva nagrada

V neki vinski krčmici na Rue Montmartre je mali Blache, ki je bil v svoji starinski sukni zaradi zadnje Goncourtjeve nagrade ljubljenec množice, v prijateljskem krogu zaključil nekake vrste literarno zabavo. Čeprav ga je bil ta uspeh močno osupnil, mu vendar ni žrtvoval prav nič svojega revnega uradniškega življenja. Vendar je pa mislil na svojo prijateljico, gospodično Lulu, strojepisko, ki je bila jetična, in ki jo je hotel zdaj obiskati. Očala so malemu Blacheu visela prav na koncu nosa. Suhljat, dolgolas, z umazanimi manšetami in blatnimi hlačami je bil ta mladi mož, ki bi bil vseeno mogel kaj veljati, brez sleherne telesne moči. Val prevzetosti mu je silil v glavo in moral je snažiti očala, da ni izdal mrzličnega bleska svojih oči in mehničnega, zaničljivega nasmeha usten. Zato so sprva mislili, da je brez častihlepja, na koncu pa, da je skoro revnega, spravljlivega značaja. In nekoliko tudi iz tega razloga so mu pač gospodje akademiki, siti lastnih kandidatov, s katerimi niso mogli prodreti, dali glasove in se zedinili za njegovo knjigo.

Mali Blache bi bil skoraj umrl od razburjenja. Nato je dirjal k založniku, si dal izročiti kup izvodov za poročanje, in razposlal knjigo velikim časopisom, katere je bil načeloma zanemarljivo. Nato je prevzel ček za 5000 frankov in je sklenil, da svoj malo prijateljico, strojepisko, pošlje na jug. Ko je bilo to storjeno, je še enkrat prebral svoje delo »V gozdu« in si ustvaril sijajno mnenje o svojem talentu.

Medtem so prijatelji, sredi vlažnih prtičev in krčmi, našli pipe. Kar je bilo oženjenih, so zaradi odličnosti kadili smotke. Toda zdelo se je, da se vsem po obedu v tem izkuhu gabi življenje, in literatura, ki so se z njo pečali, se jim je zdela bolj ko kedaj nevhvaležna, kupljiva stvar.

»Prav tako kot moje« Zrcalo s tremi obrazy, je pripomnil nekdo, ki je bil objavljen že svojo deveto knjigo... »Ampak, mar mislite, da je kdo le vrstico o njem napisal?«

»Ah, kje neki!« je odvrnil drugi, »tako malo kot o knjigi Rodolpha Poirota. Končno, kaj pa vendar dokazuje taka zanikarna nagrada?«

»Oprostite!« je dejal tedaj časnikar, ki je bil v družbi, »nagrada čutiš v mošnjčku.«

Tedaj se je dvignil splošen hrup, preklinjanje in prostaške povske, kakor se zgodi zmerom, če govoriš vpricho treh revežev o denarju.

»Nimate prav!« je časnikar povzel, »vprašajte rajši Blachea, kaj misli o svojih petih rjavčkah. Toda ne mislim samo tega, zakaj Goncourtjeva nagrada, to je tudi po višana prodaja knjige! Človeku odpira vrata časopisov, pod pogoji seveda...«

Ker so ga zvekleli v pogovor, si je srečni pisec »Gozda« spet nateknil očala. Naročil je za vso družbo rženega žganja, da se ne bi zdelo, kakor da hoče skriti vse svoje bogastvo. Zabaval je soseda, pesnika, ki je imel eno samo željo, da bi mogel komu recitirati svoje stihe — pa makar pri pogrebu — s pripovedovanjem o gospodični Lulu. Prav res, prav nič posebnega ni bil ta večer in samoljubje malega Blachea je na skrivnem krvavelo zaradi tega, kako se je vse obrnilo. Ko so se prijatelji nagovorili o knjigi, ki ni bila nagrajena, so razpravljali še o nekem drugem delu — vsakdo o svojem — in alkohol je na vse zadnje pogovor tako razgrel, da je krčmar proti enajsti poprosil goste, če sme zapreti. Zunaj je bila noč in dež je prišel in se bleščal po svetlikačih se hodnikih in strehah z njihovimi poševnimi odsevi in po hišnih pročeljih.

»Lahko noč, Blache!« je dejal eden izmed prijateljev.

»Ze greš?«

»Grem!«

»Mi tudi!« so sklenili ostali.

Pesnik, ki je — odkar je bil zapitek poravnani — recitiral stihe, je odšel po samotni cesti in ni opazil, da ni nikogar z njim, da bi ga bil poslušal, kako prepleta sonete z baladami in te spet meša z neverjetnimi rimami v prozi.

Dež je padal.

»Mraz je!« je dejal nekdo.

»Torej, ljubi moj, potem...«

»Lahko noč!« je končal mali Blache.

Sam je šel po Rue Montmartre, stopal s privihanim ovratnikom ob davno zaprtih

prodajalnah, premeril tržnice in se obrnil proti Novemu mostu, da pride na levo nabrežje Seine. Malega Blachea v tem trenutku ni bolelo zato, ker je vedel, da je njegova mala prijateljica bolna, temveč ker se mu je zdelo, da sliši prijatelje, ki so mu govorili o drugih knjigah, ne pa o njegovem nagrajenem »Gozdu« in ki so mu zavidali. Mar je preostalo njim, ki jih sreča ni obiskala, na zemlji še kaj drugega kot nepravilnost in to nasproti nagrajeni knjigi?

Seveda, če bi bila nagrada pripadla drugi knjigi, kot ravno »Gozdu!«. Zakaj prav zdaj dobri romani niso bili nič redkega!

»Ah!« je zavzdihnil mladi mož, »kaj neki je z mojo knjigo? Mar res ni nič vredna?«

Vojak iz kolonij, ki ga Blache gotovo ni hotel vprašati, kaj misli o tem, ga je tesno ob mostu nagovoril.

»Hej, ti civilist, kje pa je tu kak most?«

»Kateri most?«

»Sploh kak most! Ne poznam jih in mrcam tja čez. Le malo pogledj, če ni tu nekje kak most?«

»Saj vendar stojite na njem!« je Blache nestrno odvrnil.

»No, saj to je čudovito!« se je divil vojak, ki je s svojim nenadnim začudenjem pokazal, da je močno okajen. Nato je dostavil: »Saj to je čudovito!«

Nato se je obesil malemu Blacheu pod pazduho in zatulil:

»Najprej ti moram vse razložiti, razumeš! Mi smo namreč, nekaj tovarišev, ki jih poznam iz Tuyen-Quana, in jaz, malce grgrali. Razumeš? Mi smo namreč v Tuyen-Quanu imeli neko malo zadevico. Ampak to vse skupaj ni vredno počenega groša... Dokaz? ... Pa naj bo v Tuyen-Quanu ali čb Beli reki ali pa na Song-Koiu, čisto enostavno izključeno je, da ne bi vojak iz kolonij prišel na kraj.«

»Tako?« je vljudno menil Blache.

»Kar govori, poslušam te!« je potrdil vojak.

Hotel je s kretnjo izraziti stvari, ki so mu bile samemu zagonetne, pokazal na črno nebo, na dež, ki je pršil v luči plinovk, in pljunil predse. »Dokaz...«, je s čudnim naglasom povzel, »... Pijan sem, razumeš? Zapopadeš to?... Toda samo o tem ne govorim. Temveč, ker se vojak iz kolonij in

njegovi tovariši ne dajo ničemer osupniti, razumeš?... Pariz?... Ah, pojdi no človek!... Kaj pa je kaj novega v tem gnezdu?... Si že bil kje zunaj po svetu?«

Mali Blache je na vso moč naglo stopal.

»Ti! Tebe mislim!...« je slovesno poudaril vojak, »... Ali si pa mar kmet? Kar reci!«

»Da!« je priznal Blache.

»Potem torej nič ne veš!« je spravljlivo menil vojak.

»Ampak!...«

»Kaj, ampak?... Pravim ti, o ničemer nimaš ne pojma!... Si bil tam doli?... Ne?... Si videl tiste tiče iz legije? Pa transporte? Aden, Rdeče morje in vse ostalo?... Vse to proketo življenje tam zunaj? Si vse to videl... Ah, kje neki!... Celó, če bi bil pijan, bi bilo slabo, mar ne?... Ha, ljubček moj, saj nisi niti pijan!... Prav od tod vidim, kaj si prav za prav!... V kaki pisarni si, mar ne?...« Ne da bi kaj odgovoril, se je dal mali Blache zmerjati. Vodil je pijanca, ki so ga spomini čisto oslepili, pod roko in občutili neke vrste ponižanje, katero je hotel premagati.

Vojak se je ustavil. »Le pojte!« je dejal mali Blache, »sva že tu!«

Zdaj se je poskušal opogumiti. Zakaj vsi trpkosti žalostnega večera, slabega jela in komaj prikriti zavisti prijateljev se je pridružil neprijetni občutki tega nenavadnega srečanja. Zdelo se mu je, da je ves majhen. Nazadnje je dejal:

»Dobil sem Goncourtjevo nagrado!«

Nad tolikšno zaupljivostjo se je moral nasmehnuti. Nato je opazoval vojaka. Ta pa je buljil vanj s pogledom, iz katerega je mogel razbrati njegovo brezdanje nepoznanje sličnih reči.

»O, o!« je ječal.

Toda nenadoma se mu je razjasnil obraz, zakaj opazil je nasipe na levem nabrežju Seine. In nato — ali da bi čestital prijatelju ali pa, da bi izrazil morda svoje veselje nad tem, da je zdaj vendarle našel in prekoratil most, katerega je že nekaj ur iskal — je dejal:

»No, ljubček moj... šalo ob stran... to je pa... no... to je pa res imenitna zadeva, moj ljubi!«

nic, pogoščenih. Vsak je prejel povrh še po podpornem odseku odmerjeni denarni znesek iz društvene blagajne. Stroške tega družabnega večera so krili imovitejši člani, največ pa sta prispevali tuk. nabavljalna in kreditna zadruga drž. uslužbencev, kjer je včlanjena večina upokojencev. Vsem tem se izreka tem potom najtoplejša zahvala.

Število članov je v letu 1935 naraslo za 201 člana na 1342. Od teh jih je največ v Mariboru, drugi pa žive razkropljeni po vsem bivšem Spod. Štajerskem. V večjih centrih so postavljeni zaupniki, po katerih društvo posluje s svojimi člani. Veliko upokojencev in upokojenk pa še iz raznih

vzrokov (duševna oslabelost, onemoglost, brezbriznost, načelna protivnost itd.) ni organiziranih. Kakor med aktivnimi, tako se nahajajo tudi med upokojenci tako zvanii »parasiti«, ki v boju stoje ob strani in ti zabrusijo v obraz n. pr. »Če boste vi kaj dobili, bomo dobili tudi mi«.

Med letom je društvo priredilo več sestankov v svrhu razširitve organizacije. Nastopala sta po dva odbornika. Prvi je razlagal pomen in delovanje društva, drugi pa je dajal pojasnila in odgovarjal na razna vprašanja. Ker so se ti sestanki dobro obnesli in je zanimanje za društvo naraslo, se bodo takšni sestanki spomladu nadaljevali.

Predlaganje listin za odmero pokojnine

Po sarajevskem glasilu Združenja državnih upokojencev za drinsko banovino, »Glasniku penzionera«, objavljamo naslednji članek:

»Zadnji čas se množe pozivi upokojencem, naj predlagajo potrdila in listine, potrebne, da se brez ovir predpišejo in nakažejo pokojninski prejemki. Potrebno bi bilo, da bi se končno prenehalo s tem, da se ne bodo vznemirjale armade upokojencev in da ne bodo prisiljeni, zapravljati čas in denar za iskanje, overovitev in predlaganje listin, ki so v pre mnogih slučajih popolnoma odveč. Potrebno je to tudi zaradi razbremenitve davčnih oblastev, sodišč, župnih uradov, računovodstev, upokojenških organizacij itd. Čemu je potrebno izdajanje splošnih oglasov v javnosti, ki vznemirjajo nepoučene, zlasti če jih spremlja groznja, da se bo pokojnina ustavila, ko je vendar podana možnost, da se poimenuma pozovejo samo tisti, pri katerih neke listine manjkajo. Čemu se zahtevajo odločbe o upokojitvi in pritrtila glavne kontrole, ko je vendar moralo računovodstvo prejeti te listine, preden je pričelo izplačevati posameznikom njihove pokojnine. Saj so vendar potrebne listine zbrane v osebnih fasciklih, in je treba pozvati na odgovornost uradnike, ki imajo s tem opravka, ne pa upokojence, ki nimajo z notranjim poslovanjem računovodstva nobene zveze, niti odgovornosti niti dolžnosti. Izgubljene listine, ki so služile kot podlaga za izplačevanje pokojnin, naj se uradoma zahtevajo od oblastev, ki imajo izvornike teh listin — ne pa od upokojencev.

Overjeni prepisi poročnih in krstnih listov za osebe, za katere so se izplačevale drag. doklade, ne nudijo jamstva, da državni zaklad ne bo oškodovan in osleparjen, zakaj upokojenec mora predložiti poročni list, čeprav mu že žena več let počiva pod zemljo, on pa prejema zanjo doklado. Če se je doklada pričela izplačevati za ženo in otroka, je to dokaz, da je bil poročni ali krstni list predložen — kam je vendar izginil, če se kesneje zahteva predložitev novega? Jamstvo za morebitno škodo in kazensko odgovornost nosijo podpisniki prijave za rodbinske doklade — ne pa prepisi poročnih in krstnih listov. Za varnost države proti oškodovanju je treba, da vsakoletno prijavo za doklade potrjuje davčna uprava ali občinsko oblastvo oz. verski urad, podpise prič — jamcev pa overjaj organizacija upokojencev, ki naj nosi vso odgovornost za morebitno oškodovanje države. Treba bi bilo izdati uredbo ali pravilnik o tem, ki bi vseboval prisilno dolžnost organiziranja vseh upokojencev s področja posamezne banovine tako, da bi organizacija uredila točno očevidnost družin upokojencev, njihovih vdov in sirot. Potem bi morali krstne in poročne liste predlagati samo tisti, ki si šele pridobijo pravico do draginjske doklade za ženo ali otroka — ne pa da se zahtevajo te listine tudi za vse tiste osebe, katerim so se že dolga leta izplačevale doklade in za katere so morale biti listine pristojnim oblastvom predložene, preden se je doklada zanje nakazala.«

Pokojnine na Madžarskem

Madžarska vlada je predložila nedavno osnutek novega pokojninskega zakona, ki je bil medtem tudi že sprejet. S tem zakonom, ki je znatno znižal in omejil prejemke državnih upokojencev, hoče madžarska vlada doseči določen prihranek v državnem proračunu, kjer se zaradi padanja dohodkov morajo znižati tudi izdatki. Najenostavnejši način prihrankov je pa znižanje prejemkov državnim uslužbencem in upokojencem.

Po novem madžarskem pokojninskem zakonu se morajo upokojiti vsi tisti drž. nameščenci, ki za službo niso več potrebni, ki so bili disciplinsko obsojeni, ki so dalj kot pol leta zaradi bolezni odsotni in ki zaradi nesposobnosti ali nemarnosti službe ne opravljajo tako, kakor bi bilo treba.

Po tem predpisu bo (oz. je že bilo) več kot 10.000 uslužbencev upokojenih, oziroma če še nimajo dovolj službenih let, odpuščenih. Upokojitve oz. odpustke odreja v vsakem ministrstvu za to posebe ustanovljen odbor treh uradnikov. Proti odločbi te komisije ni priziva.

Zanimivi so strogi predpisi o znižavanju pokojnin tistim upokojencem, ki imajo postranske službe. Če znaša

pokojnina in postranski zaslužek več, kot so znašali zadnji aktivitetni prejemki upokojenca na mesec, se za ta višek pokojnina zniža, tako da s postranskim zaslužkom vred ne presega zadnje aktivitetne plače. Če ima upokojenka postransko službo, od katere ima zaslužek, ki znaša več kot 50% njene vdovske pokojnine, včevši stanarino, se njena pokojnina zniža za toliko, kolikor presega postranski zaslužek polovico vdovnine. Veljajo pa ti predpisi o znižanju pokojnin samo za tiste upokojence, ki opravljajo take postranske službe v državnih uradih oz. podjetjih, da bi od njih imeli pravico do pokojnine. Zaslužek upokojencev iz privatnih zaposlitev se pa sploh ne upošteva.

Noben upokojenec ne sme imeti več kot 300 pengov pokojnine na mesec, vdove pa ne nad 200 pengov. Če uživajo razen pokojnine še kakšne druge ugodnosti ali prejemke od države, se za toliko pokojnina zniža, kolikor skupni dohodek presega znesek 300 oz. 200 pengov. Zakonskim parom, od katerih dobivata oba pokojnino, gre večja stanarina v celoti, od manjše pa samo polovica. Z istim zakonom so se upokojencem znižale tudi stanarine za 8%.

Zveza mest proti redukcijam

Na kongresu mest, ki se je vršil dne 8. decembra na Sušaku, se je razpravljalo tudi o vprašanju znižanja prejemkov mestnih uslužbencev, ki naj bi se izvedlo skladno s predpisi o znižanju drag. doklad državnih name-

ščencev. Zveza mest je z ozirom na škodo, ki bi utegnila nastati za celotno gospodarsko življenje mestnih občin, kakor tudi za pravilno opravljanje uradnih poslov, sprejela naslednjo resolucijo:

»Zveza mest prosi kraljevsko vlado, naj na novo uredi vprašanje znižanja prejemkov mestnim uslužbencem, in to tako, da se rešitev vprašanja event. znižanja teh prejemkov po načelu samouprave prepusti mestom samim oziroma naj se določijo najširše meje, v katerih bo vsako mesto zase rešilo to vprašanje, kakor to zahteva njegove posebne razmere in kakor to ustreza njegovi gospodarski moči in finančnim razmeram. Zveza mest smatra, da uredba o znižanju doklad k prejemkom državnih in samoupravnih uradnikov od 16. septembra 1935 v svojem temelju ni dovolj socialna, ker je hudo zadela vse, zlasti pa nižje uslužbence in uslužbenske družine, katerim je v posameznih primerih pri nižjih uslužbenih odvzela velik del njihovih prejemkov, od česar nastaja očitna škoda za celotno pridobitnost mest. Ker to znižanje prejemkov sprav-

lja v nevarnost zdrav obstoj uslužbenških družin in ustvarja težko psihozo med mestnimi uslužbenci ter onemogoča njihov elan v opravljanju težkih občinskih dolžnosti, prosi Zveza mest kraljevine Jugoslavije kraljevsko vlado, naj se izvršitev te uredbe odloži in naj se ne zahteva nobeno znižanje prejemkov mestnih uslužbencev, dokler ne bodo izdani novi mestni statuti.«

Vse kar navaja prednja resolucija velja tudi za državne uslužbence. Bilo bi priporočljivo, da se stroge določbe obeh uredb o znižanju doklad aktivnih in upokojencev revidirajo, da bi se vsaj nižjemu in slabše plačanemu uslužbenstvu olajšal obstoj. Tisoči družin državnih uslužbencev in upokojencev čakajo na revizijo uredbe. Naj bi prednja pobuda Zveze mest našla na odločilnih mestih razumevanje in uvaževanje.

Vestnik

Vsem! Zadnje redukcije so nas vse hudo prizadele. Vemo, da je nas vseh položaj izredno težaven, ne vemo niti, če nam ne grozi še poslabšanje. Vendar mislimo, da bi bilo neodpušljivo in nemožato, če bi ravno v ti stiski vrgli puško v koruzo, če bi prav v teh kritičnih časih dopustili, da naše skupno stanovsko glasillo propade. Dokažimo, da smo drž. nameščenci kot izrazito inteligentna skupina, stan, ki se zaveda svoje važnosti in moralne odgovornosti in ki je tudi organizatorno dovolj preizkušen, da si bo navzlic pomanjkanju znal ohraniti neodvisno, svobodno in borbeno stanovsko tribuno. Tovariši, v zavesti resnobne položaja oklenimo se svojega lista!

P. n. naročnikom! Ponovno smo že opisali težki gmotni položaj, v katerega je zaradi splošne krize in nebriznosti nekaterih naročnikov zašel tudi naš list. Zaostanki na naročninah so dosegli — za naše skromne razmere — že ogromno višino. Zato vnovič vljudno vabimo vse zamudnike, naj dolg vsaj v obrokih poravnajo. Netočen naročnik je grobokop listu.

To številko pošljemo tudi še vsem tistim p. n. naročnikom, ki so list zaradi zadnjih redukcij odpovedali ali ga vrnili. Kdor želi list vseeno še obdržati, naj se blagovolj poslužiti položnice, ki je bila priložena prejšnji številki — sicer naj pa list vrne.

Draginjski razredi podeželskih krajev. Prejeli smo več dopisov tovarišev, aktivnih kakor tudi upokojenih, ki žive na deželi in ki nas opozarjajo, da bi bilo pravično, če se razni kraji po deželih uvrste v višje drag. razrede, kakor so zdaj. Zlasti je življenje drago v industrijskih krajih, kot so n. pr. Jesenice, Trbovlje, Zagorje, Hrastnik, Prevalje, itd., potem v letoviščih (Bled, Bohinj, Kranjska gora, Rogaska Slatina itd.) in pa v obmejnih krajih. Večina teh je uvrščena v III. drag. razred, medtem ko je življenje gotovo vsaj tako drago kot v Ljubljani, ki je — seveda popolnoma upravičeno — v I. razredu. Na deželi morajo drž. uslužbenci kupovati obleko in večino drugih potrebščin običajno v precej oddaljenih večjih mestih, kar je združeno s stroški in izgubo časa. Tudi nimajo nabavljalnih zadrug na razpolago. Solanje otrok v mestih požre velik del službenih prejemkov. Zato bi bilo popolnoma upravičeno, da se ob morebitni reviziji drag. razredov upošteva tudi težke razmere drž. uslužbencev v podeželskih krajih, ki naj se uvrste v višji drag. razred.

Neenakosti v uredbi o dokladah upokojencem. V članek pod tem naslovom so v drugem stolpcu na 1. strani zadnje številke v stavku: »...ki se protizakonito odmerja tudi od stanarine...« izpadle besede: »100%«. Mišljen je namreč konkreten primer, kjer se pobira prispevek od celotne, 100% stanarine, čeprav se je za odmero pokojnine upoštevalo samo 75% iste. — V istem članku je popraviti na 2. strani v 4. vrsti 2. stolpca: »I. kategorije« pravilno v: »druge kategorije«.

Mariborsko Podporno društvo železničarjev. Začetek decembra je banska uprava ugodila pritožbi odbora »Podpornega društva železničarskih delavcev in uslužbencev«

v Mariboru, vloženi zoper odločbo bivšega velikega župana mariborske oblasti iz leta 1929., s katero je bilo to društvo razpuščeno. Izpodbijana odločba je bila razveljavljena z ugotovitvijo, da je umestno in potrebno vzpostaviti društvo, ki šteje že okrog 11.000 članov in ima velik humanitarni pomen, z ozirom na to, da so se razmere v javnem življenju znatno spremenile, uredile so se pa tudi razmere v društvu samem. Na prihodnjem obnem zboru se morajo pravila društva tako dopolniti, da je treba društveno premoženje pupilarno varno nalagati. — Zato je predstojništvo policije v Mariboru obvestilo člane komisarijata navedenega društva, naj izročijo svoje posle staremu društvenemu odboru.

Okrevališče zvičnikov finančne kontrole. V Goričah, ob cesti na Golnik, dobro uro od postaje Krize-Golnik (na progi Kranj-Tržič), stoji pravkar dograjeni, novi zdraviliški dom Združenja zvičnikov finančne kontrole. Zamisel, ki se je končno izvedla, je stara že lepo število let. Okrevališče bo lahko nudilo zavetja do 40 članom organizacije, ki je sezidala ta dom v pomoč organom finančne kontrole, ki obole v službi. Sezidano je bilo okrevališče iz sredstev posmrtnega sklada navedene organizacije.

Malo poštarke statistike. Po uradnem poročilu se je navzlic znatnemu povečanju prometa in zvišanju delovnih enot število poštnega, telegrafskega in telefonskega osebja v minilem letu spet zmanjšalo za 324 oseb nasproti prejšnjemu letu. L. 1934. je bilo vseh p. t. t. uslužbencev v državi 13.972, v letu 1933. jih je bilo 14.296, a v letu 1931. pa celo 15.322. Na ozemlju ljubljanske poštne direkcije je bilo l. 1934. samo še 2272 uslužbencev. V prejšnjih treh letih jih je bilo: 2286, 2350, 2431. Od leta 1931. se je torej število poštnih uslužbencev v Sloveniji zmanjšalo za 159 oseb.

Da bi se obvarovali prehlada. Pod tem naslovom poroča somorski organ upokojencev »Naša Reč« sledeče: »Upravni odbor Društva upokojencev v Karlovcu je na svoji seji sklenil, da člani pozimi ne bodo nikogar pozdravljali s snemanjem klobuka. Upokojenci pričakujejo, da se bodo ti njihovi odločitvi odzvali tudi drugi Karlovčani, ker smatrajo, da klobuk ni samo za pozdravljanje temveč tudi da varuje glavo pred prehladom in boleznimi.« — Kaj pa pravijo k temu velevažnemu sklepu naši upokojeni tovariši?

Listnica uredništva. Gosp. V. Z. Vaš aktualni članek smo žal morali skrajšati in močno spremeniti, izšel je pa vseno še precej okrnjen. Upamo, da nam za naprej še ostanete zvesti. — Več nestrpnim dopisnikom. Ne pripisujte nam krivde, če vsi pripiski niso bili objavljeni. So zapreke, na katere ne moremo vplivati. Upamo, da nas razumete. — Gosp. Fr. M. Priporočamo se Vam še za kak podoben krajši dopis. Glasovi z dežele so itak redki, čeprav prav tako zanimivi kot iz večjih krajev. — Gosp. R. P. Oprostite neljubim pomotam. Kakor vidite, jih popravljamo. Oglasite se še kaj.

Upokojenec

Znižanje osebne doklade upokojencev. Iz vprašanj mnogih upokojencev vidimo, da večini določbe zadnje uredbe o dokladah niso popolnoma jasne. Zlasti moramo opozoriti, da se izračuna višina osebne doklade upokojencem, upokojenih po zakonih iz leta 1923. in 1931. tako, da se jim prizna v istih odstotkih, v katerih jim je bila odmerjena osebna pokojnina. Upokojenec torej, ki prejema n. pr. 70% zadnjih aktivitetnih prejemkov, dobi po novi uredbi tudi le 70% zneskov osebne doklade, ki so v uredbi navedene. Razpredelnice za vse navedene upokojence smo objavili v 23. lanskem številku od 1. decembra 1935. — Staroupokojenci prejema pa osebne doklade po navedeni uredbi v polnih zneskih, kakor so označeni v raz-

predelnicah. Ločeni so samo upokojenci z več kot 20 leti od upokojencev z manj leti priznane službe, na drugi strani so pa posebe še določene os. doklade za staroupokojence, ki prejemajo kot pokojnino popolne prejemke položaja, s katerega so bili upokojeni. Te razpredelnice smo pa objavili v lanskem 21. številku od 1. novembra 1935.

Odtegljaji za uradn. pokojninski sklad. O tem vprašanju smo že nekajkrat pisali. Danes vnovič opozarjamo vse upokojence, ki so prejeli obvestila o naknadnih odtegljajih za pokojn. sklad tudi od tistih prejemkov, ki se jim niso upoštevali za odmero pokojnine, naj zahtevajo formalno pismeno odločbo. V zadnjem času je spet državni svet ugodno razsodil v prid nekaterim upo-

kojencem, ki so vložili tožbe proti negativnim odločbam finančnega ministrstva v ti zadevi. Na podlagi teh razsodb se je že več upokojencem odtegotvanje ustavilo, odtegljaji pa vrnili. Formalne odločbe morejo zahtevati tudi taki upokojenci, ki so obvel stla o odtegljajih prejeli pred dalj časa, tudi pred letom dni in še prej.

Staroupokojenci, javite se! Mariborska mestna uprava »Udruženja penz. oficira in voj. činovnika kraljevine Jugoslavije« namerava podvzeti energično akcijo v svrhu zvišanja pokojnin staroupokojencev. — V to svrhu so mestni upravi v Mariboru potrebni sledeči podatki: koliko takih gg. častnikov in voj. uradnikov živi še v naši državi, kje isti bivajo, koliko prejema mesečne pokojnine z doklado vred, koliko so stari, koliko rodbinskih članov vzdržujejo in ali imajo razen pokojnine še druge dohodke in koliko na mesec. — Zato prosimo vse staroupokojene gg. častnike in voj. činovnika kraljevine Jugoslavije« navedeno javijo: »Mestni upravi Udruženja penz. oficira in voj. činovnika v Mariboru«.

Gibanje železniških upokojencev. V Delavski zbornici v Ljubljani se je dne 24. novembra 1935. vršil sestanek železniških upokojencev, katerega se je udeležilo nad 200 upokojencev in vdov. Zborovalci so sklenili, naj akcijski odbor še enkrat povabi vsa železničarska upokojevska društva, da se združijo v eno skupno organizacijo. Nadalje so zborovalci sklenili, da je treba ponoviti intervencije pri vseh odločujočih činiteljih, da bi se vsaj z letošnjim finančnim zakonom rešilo vprašanje staroupokojencev in kronskih rentnikov. Resolucija vsebuje zahteve po definitivni prevedbi kronskih rent naknadno z letom 1927., končno izenačenje kronskih pokojnin in povračilo vseh voznih ugodnosti in odobritev prevoznih ugodnosti za prevoz živil in kuriva, kar so upokojenci svoj čas že uživali. Staroupokojenim služiteljem in zvančnikom naj se od 1. oktobra 1935. priznajo višje doklade.

Oblike kemično čisti, barva, plislra in lika tovarna J. O. S. REICH.

nih vprašanih razpravljajo prispevki Miloša Štiblerja, J. Sedivega in dr. Poslovanju mariborske nabavljalne zadruge je namenjen poseben članek, prav tako tudi kreditnima zadrugama v Mariboru in Celju. Objavljenih je še nekaj prispevkov v verzih in kratka črtica Fr. Roša. Koledar je prav okusno opremljen in lepo tiskan. Mariborska nabavljalna zadruka je z njim vnovič pokazala vse hvale vredno hotenje, nuditi svojemu članstvu koledar, ki sega preko zgolj prigradnega okvira koristnosti in dokazuje kulturno zrelost v svojih zadrugah organiziranega državnega uslužbenstva v obdravski metropoli. Koledar je prav spretno in okusno uredil ravnatelj N. I. Vrbl.

Zadružne vesti

Iz ljubljanske nabavljalne zadruge. Zadruka je kupila spet vino, letošnji pridelek, od pesnika Cvetka Golarja, ki pravi o njem: »Kdor jeruzalemsko vino pije, njemu roža zdravje klije. Kjer Jeruzalemeč čisti se toči, angelci ga pijejo ponoči.« — Znižanje cene fižolu-prepelicarju od Din 5.— na Din 4.50, masti od Din 17.50 na Din 17.—. — Opozarjamo vse člane, da je dospela velika izbira porcelana odlične kakovosti in zmerne cene. — **Zadružno zavarovanje** je oživotvorjeno. Kdor se želi zavarovati, dobi vse potrebne informacije pri tajniku zadruge v zadružni pisarni.

Zadružna prenočišča v Beogradu. Zveza nabavljalnih zadrug opozarja vse člane vseh zadrug drž. uslužbencev (nabavljalnih, kreditnih, stavbnih itd.) v državi, da se morejo posluževati, kadar prihajajo v Beograd, njenih zadružnih prenočišč v Dečanski ulici 12 in Sarajevski ulici 26. Cena prenočišča s kurjavo in uporabo kopalnice znaša za osebo od 10 do 25 Din. Zveza je povečala število razpoložljivih prenočišč s tem, da je v domu Združenja nar. železničarjev in brodarjev v Sarajevski ulici 26 najela dve nadstropji, kjer je na razpolago še 60 postelj. — Naši zadrugarji dobe tudi prehrano v zadružni menzi v Dečanski ulici 12. Kosilo stane 9 Din, večerja 7 Din. V predplačilu velja kosilo in večerja 380 Din, predplačati se je pa mogoče že na 10 dni.

Po svetu

Zvišanje uradniških plač na Portugalskem. Portugalska vlada je izdala posebno uredbo o reguliranju uradniških plač. Po ti uredbi se bodo plače portugalskim državnim nameščencem zvišale za 5 do 100%. V dobi, ko mnoge države svojemu uradništvu znižujejo plače, je Portugalska uradnikom plače zvišala.

Nekaj avstrijske učiteljske statistike. Iz avstrijske »Pädagogische Zeitschrift« posnemamo naslednje statistične podatke. Dne 31. oktobra 1934. je bilo na avstrijskem štajerskem na javnih glavnih šolah 299 učiteljev. V letu 1933. jih je bilo 347, v letu 1927. jih je bilo 244, leta 1917 (torej še pod Avstrijo, ko je bila Spodnja Štajerska še upoštevana) pa 100. Učiteljic je bilo na jav-

nih glavnih šolah 190 (v naslednjem navajamo številke za ista leta, kakor zgoraj; 218, 168, 84). Na javnih ljudskih šolah sta bila 1102 učitelja (1165, 1136, 1502), učiteljic pa 1112 (1281, 1205, 1711). Na zasebnih glavnih in ljudskih šolah je bilo 44 učiteljev (44, 91, 100), hkrati pa 198 učiteljic (194, 220, 238. — Konec leta 1934. je pa bilo upokojenih učiteljev 525, učiteljic pa 799. Zanimivo je, da je med učitelji 191 takih z 31 do 40 leti službe, 263 upokojencev z 41 do 50 let službe, trije so pa imeli celo nad 51 let službe. Učiteljice imajo znatno manj službenih let. Od 11 do 20 let službe ima 266 upokojenih učiteljic, od 21 do 30 let ima 207, od 31 do 40 let pa 230, a nad 41 let samo 60 učiteljic.

Zdravstveni drobiž

Zdravstvena vrednost drsanja na ledu. Glavni sport mestnega prebivalstva pozimi je drsanje na ledu. Smučanje je marsikomu predrago in prezamudno. Drsanje je ena najbolj zdravih telesnih vaj, posebno še za mladino. Zbuja nam tek in pomaga nam pri presnovi, mnogo bolj kot navadno sprehajanje. Krj prične hitreje krožiti, prebava se pospeši in udeležene mišice, ki v topli sobi nimajo nobenega dela, morajo polno in napeto delovati. Neobičajno delo zahteva pomnoženo dovajanje hrane in nam zagotavlja trdno oživljuje spanje, prinašajoče nam novih moči. Pogostejši obisk drsališča nas obenem navadja na vse toplotne spremembe — pri čemer moramo biti seveda pravilno in smotreno oblečeni —, dvigne odpornost našega telesa in nam utrdi zdravje. Zato le kolikor mogoče pogosto ven na drsališče!

Zaščita ušesa pozimi. Splošno mnenje je, da nam pozimi ni treba devati vate v ušesa. Seveda le, če so ušesa zdrava; sicer nam vata le sluš ovira in uho pomehkuži. Če je pa uho bolno, na primer če nam iz ušesa teče, pa le denimo vato noter. Stalno naj pa delajo to le oni ljudje, ki imajo od kakšne prejšnje ušesne bolezni luknjo v bobenčku; z vato preprečijo prahu itd. vhod v uho; nesnažnosti v prahu in drugod bi mogle povzročiti vnetja in gnojenje. Take osebe morajo tudi pri umivanju gledati na to, da ne pride voda v uho. Pri kopanju se ne smejo potapljati, ker kopalna in umivalna voda ni nikdar popolnoma čista in zlasti ne brez bakterij ter bi, če pride skoz bobenček, mogla povzročiti ponovno vnetje srednjega ušesa z vsemi njegovimi posledicami.

Če imamo pevec želodčne kisline, ne smemo kaditi. Hrana naj v primeru usedlega želodca vsebuje le malo tekočine; jejmo večkrat na dan in ne preveč naenkrat, hrana naj bo prav mehka in rahla ter zaradi pomnožene želodčne kisline popolnoma brez začimb: narastki, jajčne jedi, fini rezanci, krompirjev piré, sescano meso itd.

Če smo prehlajeni in se ne počutimo dobro, je najbolje, če gremo takoj v posteljo, se dobro zadelaemo, spijemo čašo lipovega čaja, se dve uri potimo in se potem preoblečemo. Učinek je večkrat presenetljiv. (Iz »Zdravja«.)

Iz organizacij

Zborovanje nastavnikov meščanskih šol. Kakor smo že poročali, je bil sklican za 4. januarja v Beogradu izreden občni zbor Združenja učiteljstva meščanskih šol. Na zborovanju se je razpravljalo o spomenici ljubljanske sekcije glede gmotnega položaja meščanskošolskega učiteljstva. Spomenico so zborovalci v celoti osvojili in se bo izročila vsem poslancem, senatorjem in odločujočim činiteljem. V razpravi o sodelovanju organizacije z društvi profesorjev in učiteljstva narodnih šol (JUU), so poudarjali zborovalci, da je treba doseči kar najprej združitev vseh strokovnih društev uslužbencev prosvetnega ministrstva. Edino s skupnim nastopanjem bo mogoče enotno in pravilno rešiti celo vrsto najvažnejših vprašanj prosvetnega uslužbenstva. Na zborovanju se je ugotovilo, da je treba organizacijsko glasilo »Meščanska šola« preurediti tako, da bo aktualnejše. Nadalje so bili sprejeti sklepi, naj se namestitve izvršijo pred začetkom šolskega leta, nastavniki naj se javno ocenjujejo, napredujejo naj pa avtomatsko po službenem činu in starosti. Organizacija naj se notranje preuredi, da bo delo po odsekih živahnije. Staremu odboru, ki je odstopil, so zborovalci izrekli zaupnico, nov odbor se pa izvoli na rednem občnem zboru v letošnjih glavnih počitnicah. V interesu uspešnega delovanja meščanskih šol bo treba, da se

nemudoma uredi gmotni položaj nastavnštva. Na višjih pedagoških šolah je zelo malo dijakov, učitelji osnovnih šol pa ne reflektirajo na nastavnštvo na meščan. šolah, ker izgube pri tem do 400 Din stanarine na mesec.

Iz organizacije narodnih železničarjev. Z decembrom minilega leta se je preselil ljubljanski oblastni odbor UJNZB iz svojih dosedanjih prostorov v Delavski zbornici v nove uradne lokale v poslopju Grafike na Masarykovi cesti 14. Poslovni lokali UJNZB so v pritličju poslopja.

Iz železničarske uradniške organizacije. Začetek decembra je štelo Združenje železniških uradnikov vsega skupaj 999 članov. Od teh jih je bilo pri oblastnem odboru v Zagrebu včlanjenih 391, v Ljubljani 294, v Beogradu in Sarajevu pa po 157. Število članov se je v novembru zvišalo za 12.

Učiteljska Samopomoč. Delovanje te učiteljske socialne ustanove je izredno plodovito. Dosej je izplačala Učiteljska Samopomoč včlanjenim učiteljskim družinam že nad 3 milijone dinarjev na posmrtninah. Iz svojega podporna sklada, ki je bil ustanovljen komaj pred dvema leti, daje članom denarne podpore v obliki brezobrestnih posojil. Ta posojila člani nato vračajo v majhnih mesečnih obrokih. Dosej je dovolila 172 članom približno 350.000 Din takih podpor.

Nove knjige

Mariborski koledar 1936. Kakor vsako leto je tudi letoš mariborska Nabavljalna zadruka drž. uslužbencev izdala in poklonila svojim članom lep koledar. Razen koledarskega gradiva objavlja kakor že doslej v zadnjih letih razne zanimive in poučne članke. Univ. profesor Veber je napisal

razpravo »Dušeslovne osnove nacionalne misli«. Zgodovinar Franjo Baš objavlja iz starega Maribora prav zanimive drobtine. Članek je tudi lepo ilustriran. Za slovstvene zgodovinarje bo Janka Glaserja prispevek o Cankarju prav dobro došel, enako kakor tudi spomini na Aškerca. O zadruž-

Tovariši!

Kupujte svoje po-

trebščine pri tvrdkah,

ki inserirajo v

„NAŠEM GLASU“

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruka državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruka v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413
Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem po 8% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Rjuhe
p r t i
brisače
Robert Golj
Ljubljana
Selenburgova 3

Prporočamo tvrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana

Frančiškanska ulica

Telefon št. 2312

Račun pošl. hran. 10.761

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brosure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

Lastna tvornica šolskih zvezkov

Zadruka državnih uslužbencev za nabavo potrebščin r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 / Telefon št. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, rje prosti jedilni pribor itd.